

dijkzate bij 's Gravenhuize en de dijk van de polders Nieuwland en Galchhoek. De tienden van het gehele gebied blijven aan Van Wassenaer, zoals blijkt in 1365 als Dirc van Wassenaer Oudzier van Cralingen beleent met de tienden op den Hem, zoals deze en zijn ouders het van Dircs voorouders in leen hielden ⁶⁾, en reeds in 1326 beleent Philips van Wassenaer zijn neef Heynric Heren Dircxzoon met tienden, welke blijkens een aantekening van omstreeks 1330 in 's Gravenland liggen ⁷⁾.

Dit nieuwe grafelijke domein maakt deel uit van de bruidschat van Ver Aleyd, zuster van graaf Willem II bij haar huwelijk met Jan van Avesnes in 1246. Een ander gebied, op gelijke wijze ontstaan door het leggen van een dam in een riviermond, het ambachtje Rotterdam, behoort hier ook toe. Wij mogen de aanleg van beide dammen stellen op omstreeks 1240-1245.

Ver Aleyd zal zich in de eerste jaren niet veel aan deze poldertjes, onbeduidend onderdeel van haar bezit, gelegen hebben laten liggen, maar na de dood van haar broers Willem in 1256 en Floris in 1258, voogdes geworden van haar vierjarig neefje Floris V, leeft haar belangstelling voor dit Hollandse bezit bij de Schiemond op. Indien nl. het vierjarige kind zou overlijden, zou een van haar zoons zijn rechten op Holland kunnen doen gelden en in zo'n geval zou een Henegouwse basis in het hart van Holland onschatbare diensten bewijzen. Zij begint met aankopen van land op de oostelijke oever, nl. het kleine hierboven genoemde poldertje bij Matenesse met enkele percelen land ten oosten hiervan binnen Matenesse gelegen. Op het nieuwverworven terrein wordt een begin gemaakt met de bouw van een grote burcht, die o.a. een zeer zware donjon bevat en een groot omwald plein met hoektorens,⁸⁾.

Op 5 december 1262 krijgt zij toestemming in haar ambacht een zelfstandige parochiekerk te stichten ⁹⁾, maar de loop van de politieke gebeurtenissen maken (voorlopig) een einde aan haar activiteiten en op 24 oktober 1268 vinden wij in een acte een opsomming van haar bezit aldaar ¹⁰⁾.

Allereerst is er sprake van het kasteel het huis te Riviere en het land dat aldaar door haar gekocht is; verder het land tussen de beide dammen in de Schie gelegen, de hofsteden, de visserij met de sluizen en het gerecht aldaar.

In wezen is dit al de kern van het grafelijk domein in 1317; de hofsteden zijn kleine percelen grond tegen een vaste erfpacht uit-